

ספטמבר 2019

משולחנו

בית הפלמ"ח

בחודש ספטמבר הגיעו לבית הפלמ"ח 5,973 מבקרים ומבקרות!
הפעילות בחודש אלול רמזה לנו במעט איך תראה השנה הקרובה: התלמידים חזרו
לפקוד את המוזיאון, מדריכות ותיקות עזבו וחדשות הגיעו, קורסי פיקוד, סדנאות,
הרצאות, שגריר סין בישראל ונעמי פולני אחת.
ההתרגשות לקראת תש"ף בשיאה!
קבלו מעט מרגעי השיא של החודש האחרון:

תמונת החודש:

שגריר סין בישראל,
ג'אן יונגקסין, בביקור
בתצוגת "מסע
פלמ"ח". ניכר כי היה
זה מפגש חשוב ומעניין
לשני הצדדים.

החודש התקיים טקס הענקת פרס יוסי הראל לשנת 2019. הפרס ע"ש מפקד האניות הגדולות: "אקסודוס", "כנסת ישראל", "עצמאות" ו"קיבוץ גלויות" מוענק למחקר, יצירה או מעשה מופת בתחום ההעפלה, העליה והקליטה. השנה, הוענק הפרס לעמותת "אח גדול למען חיילים בודדים" ולשחקנית והיוצרת חוה טיזזו על הצגת היחיד שלה: "האור של אלמז". מיקי גבריאילוב שר אריק איינשטיין. התרגשנו מאוד.

את הטקס פתח האלוף במיל' ישעיהו (שייק'ה) גביש. הבאנו לכם קטע קצר מדבריו: "פרס יוסי הראל הוא הציונות. מבלי להיכנס לפרטים - זו העלייה, זו הקליטה, זו העפלה, זו מעורבות חברתית. זו היא הציונות, זה לא דיבורים, זה מעשה. אני לא רוצה לקלקל את

האווירה, אבל אני מוכרח לפתוח בנושא שמטריד אותי. בימים האלה היינו עדים להודעה של בנו של ראש הממשלה שיצחק רבין הרג עשרות מעפילים. לא מספיק הסטייטמנט הזה ויצאה הודעה של הטלוויזיה שמוציאים סרט על רוצחו של רבין, להגדיש את הסאה. לפני כמה ימים הזמנתי מונית, לנסוע לכאן, והנהג שאל אותי: "לאן אתה צריך?" אמרתי לו: "בית הפלמ"ח", הוא אומר: "בית הפלמ"ח? הרגתם מעפילים שבאו להגן על המדינה".

הוא לא הסתפק בזה ואמר: "גם אתם גנבתם את כל הילדים התימנים, איפה הם?". קיבלתי

מטען בלתי רגיל, וחשבתי לעצמי קודם כל שזו אווירה עכורה ושאי אפשר לעבור לסדר היום. חיפשתי פסוק שיתאר נכון את העניין ומצאתי אותו בישעיהו פרק א': "לולא אלוהי צבאות הותיר לנו שריד כמעט לסדום היינו ולעמורה דמינו".

טקס הענקת הפרס ע"ש יוסי הראל הוא גם הזדמנות להזכיר את הסמינר בנושא "75 שנה לחידוש ההעפלה" בשיתוף מכון אבשלום שיצא לדרך ב 4.11 – תאריך סימבולי. נותרו מקומות אחרונים!

מקבלים את השנה העברית החדשה

כמיטב המסורת, התכנסנו
במעמד חגיגי והרמנו כוסית
לכבוד השנה החדשה ב"אוצר
התמונות".

מסביב לשולחן נאספו
פלמ"חניקים, בני "דור ההמשך",
המתנדבים המסורים, העובדים
וצוות ההדרכה.

שנת תשע"ט עמדה בסימן חילופי הנהלה, התרחבות של קהילת הבית ואירועי התרבות,
מאמץ בנושאי תחזוקה ובהנגשת המוזיאון לבעלי מוגבלות, ועוד מלאכה רבה לפנינו. נאחל
ששנת תש"ף תביא עימה התייצבות וצמיחה נוספת.

נשתף אתכם עוד, כי במעמד זה נפרדנו מהמתנדבת הותיקה דליה פלד. אנו מודים לה על
שנות הפעילות המשמעותית בארכיון ומאחלים לה שנה טובה של הגשמת יעדים חדשים.

בערבו של היום קיימנו ערב שירים וסיפורים עם נעמי
פולני בליווי ההרכב המוזיקלי הנפלא "נהגי הפרדות".
מאות חברים הגיעו, הקשיבו לציזבטים ומילאו את
החורשה בשירה ובאווירת פלמ"ח.

בתמונה: מימין- נעמי פולני, רבקה קרמר-
סולניות להקת הצ'יזבטרון, גוני כנעני- סולנית
ההרכב "נהגי הפרדות".

"אך פגישה שכזאת"-
נעמי פולני, סטף ורטהיימר
ועמוס חורב.

המבקרים האחרונים ביום שישי האחרון בשנת תשע"ט היו בני משפחתו של רפי גינזבורג – "התרנגול".

על רפי סיפר חיים גורי שהיה מפקודיו: *"אחת מהתכונות הנעלות שמנינו בו, היה כשרונו לשאת בפנים את הסוערים ברגשות והכשרון לנצור סוד ללא סימן היכר של 'שומר סוד'. בימים ההם הייתה זו תכונה שאינה ניתנת להערכה.*

מתחילת פרשת הסיורים, ימים ולילות מסייר רפאל את ה"אובייקט". הרדאר נמצא על הכרמל הצרפתי, על יד המנזר סטלה מרים. הסביבה מלאה קמפים בריטיים, "צ'אק פוסטים", פטרולים ניידים וזרקורים ההופכים את הגישה למקום, לסכנה חמורה. האויב דרוך, רפאל מתגנב בלילות ורובץ ליד המקום. זוחל לגדר. צופה שעות ארוכות ואוסף ידיעות. כל פרט ופרט חשוב. כל פרט ופרט קובע את גודל הפעולה. כל פרט ופרט קובע את חיי המבצעים. יש לדעת בדיוק נמרץ את מספר הזקיפים, את שיטת פעולתם, את זמן חילופי המשמרות. התמונה הולכת ונשלמת."

רפי פיקד על פעולת פיצוץ הרדאר בכרמל ועל פעולות נוספות, במלחמת העצמאות היה מ"פ בגדוד השלישי, נפל בבית חנון. ברחוב הקרוי על שמו במושב רמות השבים מתגוררים היום ארבעה מאחייניו שהבטיחו כי הם שומרים היטב על המורשת.

בתמונה: משתתפי הטקס, כיתת צנחנים ונציגי הפנימייה הצבאית בחיפה של היום

החודש התקיים ב"פנימייה הצבאית" בחיפה טקס המציין את הקשר בין הבריטים לבין כוחות המגן היהודיים בתקופת המנדט.

בטקס נכחו שגריר בריטניה, הנספח הצבאי הצ'כי ותת אלוף ארז מייזל, רח"ט קש"ח. הטקס ציין את השיתוף של ה-SOE (מנהלת המבצעים המיוחדים של בריטניה בתקופת מלחמת העולם השנייה) עם הפלמ"ח משנת 1941, במהלכו סופר על קורס הצניחה בצ'כיה בפיקודו של חיים גורי ועל הקמת בית הספר הראשון לצניחה של צה"ל במקום בו שוכנת היום "הפנימייה הצבאית" בחיפה.

בעבר שימש המקום את ה-SOE, צנחני היישוב הוכשרו בו וכן שימש כבסיס עורפי למחנה האימונים של הפלמ"ח בקיבוץ משמר העמק.

את הפלמ"ח ייצג ד"ר אלדד חרובי, מנבל ארכיון הפלמ"ח.

שנת הלימודים תש"ף החלה ואנחנו חזרנו לשגרה ולהדרכת קבוצות התלמידים המגיעות אלינו. מאחלים לכולנו שנת לימודים פורייה!

בתמונה: תלמידי כיתות י"א של תיכון ברנר מפתח תקווה בשיחה עם המתנדב צבי כהן ב"אוצר התמונות".

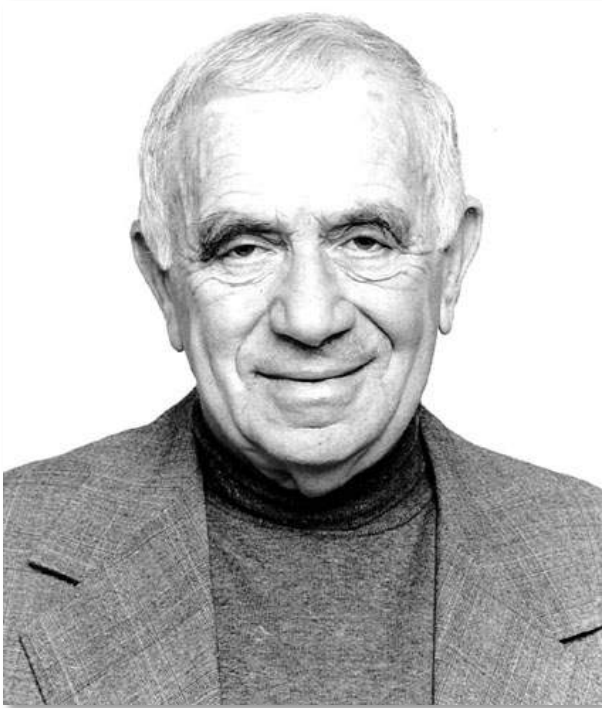
כמדי שנה הגיעו חניכי "פז"ם אלון" הגיעו לפתוח איתנו את הקורס הנושא את שמו של יגאל אלון. שיאו של המפגש היה בשיחה עם האלוף שייקה גביש – הקורס עוסק בדמותו של ה"מפקד הישראלי" והנה הוא עמד לפנייהם בגודל טבעי!

החודש נפרדנו ממדריכה ותיקה ויקרה, לי הראל ובשמה הפלמ"חאי המקומי- לילוש.

לילוש עבדה כסטודנטית במוזיאון בארבע השנים האחרונות ומילאה תפקידים רבים. אין ספק שצוות ההדרכה קיבל השראה מתכונותיה וכשרונותיה, אך יכולות ההדרכה וההוואי המיוחד שלילוש מביאה איתה, יישארו איתנו בצוות לזמן רב. כעת עם סיום התואר היא יוצאת לדרך חדשה ולנו רק נותר לאחל לה בהצלחה, וכמובן שאנחנו מחכים לה ברזרבה.

החודש בחרנו להביא את אחד משיריו של יהודה עמיחי,
במלוא תשע-עשרה שנים למותו ולכבוד ראש השנה.

הרצאות טרשים. תלמידי קוצים.
האויב־קסיטה של נדידת חולות.

מקללות הזיתים. מדעי הרוח של הרוח,
מחקר עצי התאנה עלינו, בענפים שונים.

קונגרסים של צריחת צפרים רעבות,
כנסי שרב בָּהָר הקרח.

ועוד מעט יבואו לבקר,
את הנחלת ספרי דמי, לקראת ראש השנה.

רגלי השנה האכזרית דרסו אותי.
אבל ידי על מתני השנה החדשה.

האמן שאול נמרי, בנו של דוידק'ה נמרי, יצר
חנוכיה המנציחה את הפלמ"ח. מוזמנים
לפנות אליו: 054-23129199

"לח" המפניות שבדרד"ו

75 שנה לחידוש ההעפלה 1945-1948 ו-100 שנה לארגון ה"הגנה"

קדם של מכן אבשלום
בבית הפלמ"ח
מבצע 2019-2020
י"ב ב' 19:00-17:30
זמנית אקדמית נרתי אביבה חלמיש

4.11	"ההפלה: דרמה מדינית ואמיתית" פרופ' אביבה חלמיש
11.11	"נקודת האפס - ניצולי השואה, הימים שאחריו" פרופ' חנה יבלונקה
18.11	"הכוחות הימיים הבריטיים במאבקם בהעפלה" ניר מאור, מנהל מוזיאון ההעפלה וחיל הים
25.11	"תנועת הבריחה - שורשי השואה בדרך לאוניות" ד"ר מירי נהרי ירד עמדות "דבריהם"
2.12	"מחנות המעצר בקפריסין - עמידת המעפלים בתנאי הגירוש" ד"ר נחום בוגנר
9.12	"הפל"ם - י"ל כל גל נושא מוכרת" יואב רוב
16.12	"מבט אל קצה ההתנגדות האקטיבית: ליל יוניס - הישג המבצע שלא בוצע" ד"ר ניר מן
23.12	סיור במוזיאון ההעפלה וחה"ש עם האוצר הראשי ד"ר עופר בורד, ס' מנהל יחידת המוזיאונים וראש היחידה לאוצרות ותיקור
30.12	"אונות או מדינה - הסיפור והדרמה של הפלגת ה"פאנים" ניר מאור, מנהל מוזיאון ההעפלה וחיל הים
6.1	"מבט חדש על המוסד לעלייה ב' עדה סרני, מפקדת ההעפלה מאיטליה" פרופ' לילך רוזנברג פרידמן
13.1	"ההעפלה מארצות האסלאם" פרופ' חיים סעדון
20.1	"משורר ההעפלה - נתן אלתרמן" ד"ר מרדכי נאור
27.1	"ההעפלה - מבט ממרחק המסך מה זכרים ומדוע?" פרופ' אביבה חלמיש

מחיר הקורס: 650 ₪
להרשמה:
03-5459800 / בית הפלמ"ח / 03-6990735
palmach_museum@mod.gov.il או במייל

מכון אבשלום
המכון למחקר וללמוד את ההיסטוריה והתרבות היהודית והמדינית

בית הפלמ"ח פותח את שעריו

לקראת חודש הגמלאי
27 באוקטובר - 27 בנובמבר

ללא תשלום
למבקרים ומבקרות

מחממים לבקרנו בתצוגות הקבע:
"מסע פלמ"ח" ו"לח"ל וניצולי השואה במלחמת העצמאות"

באוספים הגדולים:
"אוצר תמונות הפלמ"ח" ו"חדר נופלי הפלמ"ח"

ובתערוכות המתחלפות:
"מכחול חיכרון", "צדקת הדרך - משירי המאבק לעצמאות של נתן אלתרמן" ו"דיזי ודגל"

הביקור בתאום מראש!
Palmach_reservation@mod.gov.il
03-5459800 או בטלפון

הפרס לספרות צבאית על שם האלוף יצחק שדה

לשנת תשע"ט - 2019

יוענק ביום שלישי, ז' חשוון, תש"פ
5.11.2019

באולם "מלווי השירות", בית הפלמ"ח
רח' חיים לבנון 10, רמת-אביב
בשעה 18:30

הכניסה חופשית
(הדלתות תינעלנה ב-15:18)

מדורתו לא תכבה

אסרו חג בבית הפלמ"ח:

שלמה הלר
אלי עמיר

הפרס לספרות צבאית על שם האלוף יצחק שדה - ההענקת ה-48

מתיחה:
אלוף (דימ') שלמה גזית
תורם הפרס: מר ג'ק מהפר

השופטים:
ת"ל (דימ') עוזי עילם - יו"ר
פרופ' אביבה חלמיש
פרופ' חיים באר

אורח כבוד:
פרופ' שמעון שמיר - 40 שנה להסכם השלום עם מצרים

מנחה:
שירי ארליך

בתמיכת האמנותיות
אוראל וסיוון אושרת - במיטב שירי ארץ ישראל היפה והטובה

הזוכים בפרס:
דני רובינשטיין
על ספרו "זות אנחנו או הם" הקסטר וירושלים: 24 השעות שהכריעו את המלחמה
הוצאת ספרי עליית הגג וידיעות ספרים

רות שפירא
על ספרה בקולן נשים בישראל בצל אובדן ומלחמות
הוצאת ידיעות ספרים

פסח מלובני
על ספרו דגל אדום מעל המזרח התיכון
המעורבות הצבאית הסובייטית באזור בתקופת ברית המועצות 1955-1991
וסיפורה של 'מסרבה' ביחידה 8200
הוצאת אפי מלצר

ציון מיוחד:
ד"ר מרדכי בר-און
על ספרו כשהצבא החליף מדיו פרקים בהתפתחות צה"ל בשנים הראשונות לאחר מלחמת העצמאות 1949-1953
הוצאת יד יצחק בן-צבי

מפגש אישי ושיח בין דורי בסוכת הפלמ"ח מנחה: אורי דגול

יום שלישי
כ"ג בתשרי תש"ף, 22 באוקטובר 2019
בשעה 18:30 בחורשת בית הפלמ"ח
חיים לבנון 10, רמת אביב.

האירוע ללא תשלום אך מחייב הרשמה מראש:
Palmach_museum@mod.gov.il 03-5459800

המקום: תל אביב, הפקודת בטיחות